

Działalność dydaktyczna Biblioteki Głównej

Do czasu „rewolucji informatycznej”, która w naszym kraju przypadła na koniec lat osiemdziesiątych ubiegłego stulecia, wysiłki dydaktyczne bibliotek szkół wyższych skierowane były przede wszystkim ku studentom pierwszego roku studiów oraz magistrantom. Wprowadzenie do bibliotek na szeroką skalę komputerów i nośników elektronicznych oraz niebywały rozwój Internetu wymusiło zmiany w dotychczasowym systemie pracy tych placówek. Szybki rozwój technologii informacyjnych oraz gwałtowny rozwój nauk medycznych spowodował nieustanny napływ wielkiej ilości informacji. Zadaniem bibliotek naukowych, a medycznych w szczególności, stało się tworzenie dostępu do własnych i światowych zasobów informacyjnych, właściwa ich selekcja oraz przygotowanie użytkowników do efektywnego ich wykorzystania.

Biblioteka Główna Akademii, chcąc sprostać stojącym przed nią zadaniom, podjęła próbę przekształcenia się w „bibliotekę uczącą” (teaching library) i podporządkowania działalności dydaktycznej potrzebom macierzystej Uczelni. Aktywna działalność Biblioteki jest istotna również dla zmian form nauczania dokonujących się w Akademii Medycznej w Poznaniu. Wzorem renomowanych zachodnich uczelni medycznych nasza Akademia wprowadza nauczanie problemowe w kształceniu studentów. Nowe formy nauczania wymagają przygotowania nowych materiałów dydaktycznych. Temu celowi służy między innymi stworzona i stale rozbudowywana biblioteka elektroniczna, dostępna dla zainteresowanych użytkowników z witryny internetowej Biblioteki oraz na terminalach w Czytelni Naukowej.

Każda biblioteka akademicka, oprócz gromadzenia, opracowania i udostępniania zbiorów, zobowiązana jest ustawą o szkolnictwie wyższym do prowadzenia działalności dydaktycznej na rzecz macierzystej uczelni. Do podstawowych zadań dydaktycznych bibliotek głównych należy:

- przygotowanie osób rozpoczynających studia do korzystania z bibliotek naukowych, zarówno biblioteki rodzimej uczelni, jak i innych miejscowych szkół wyższych
- przygotowanie studentów starszych lat studiów do korzystania z tradycyjnych, a także najnowszych źródeł informacji naukowej, przekazanie im wiedzy niezbędnej w czasie wykonywania przez nich pracy zawodowej, a także do prowadzenia działalności naukowej
- prowadzenie systematycznego doskonalenia zawodowego zainteresowanych absolwentów uczelni (1).

Niemal od początków istnienia Biblioteka prowadzi dla studentów I roku zajęcia z przysposobienia bibliotecznego. Początkowo miały one charakter wykładu prowadzo-

nego przez dyrektora Biblioteki. Po przeniesieniu Biblioteki do budynku przy ulicy Parkowej zaistniały warunki do organizacji zajęć w niewielkich grupach. Na przestrzeni lat ulegał zmianie zarówno sposób ich prowadzenia, jak i przekazywane treści, jednak cel pozostał ten sam. Podstawowym zadaniem tych zajęć było i jest zapoznanie studentów z organizacją Biblioteki, z charakterem gromadzonych zbiorów, sposobem korzystania z katalogów bibliotecznych, procedurami związanymi z wypożyczaniem. Obecnie przekazuje się także podstawowe informacje o bazach pełnotekstowych dostępnych w Bibliotece, dokumentach elektronicznych, zasobach informacji zgromadzonych na komputerach w Czytelni Studenckiej i w witrynie internetowej Biblioteki. Aktualnie zajęcia obejmują wykład i ćwiczenia trwające 1,5 godz. dla każdej szkolonej grupy. Są to zajęcia obowiązkowe z wpisem do indeksu.

Sala seminaryjna Biblioteki Głównej

Dla magistrantów farmacji i pielęgniarstwa od kilkunastu lat organizowane są szkolenia z zakresu informacji naukowej w ramach seminariów magisterskich. Mają one na celu zapoznanie studentów, rozpoczynających przygotowanie prac magisterskich, z podstawowymi źródłami bibliograficznymi i możliwościami uzyskania pełnych tekstów potrzebnych publikacji. Do niedawna były to zajęcia nieformalne, nieobecne w programach i planach studiów, lecz organizowane w porozumieniu z opiekunami prac magisterskich z Wydziałów: Farmaceutycznego i Nauk o Zdrowiu. W 1998 roku została zorganizowana przez naszą Bibliotekę wspólnie z Wielkopolską Izbą Lekarską „XVII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych” poświęcona funkcji dydaktycznej akademickiej biblioteki medycznej. Rezultatem postulatów wysuwanych podczas jej obrad, było włączenie przedmiotu „Podstawy informacji naukowej” do wykazu zajęć

fakultatywnych dla studentów Wydziału Farmaceutycznego. Zajęcia przeznaczone są dla studentów starszych lat studiów i mają na celu zapoznanie ich z tendencjami rozwoju informacji naukowej, przedstawienie najważniejszych bibliografii drukowanych polskich i zagranicznych z zakresu medycyny, farmacji i nauk pokrewnych, zaprezentowanie posiadanych czasopism z danej dziedziny, omówienie i prezentację specjalistycznych, komputerowych baz bibliograficznych, możliwości wykorzystania Internetu jako źródła informacji. W ramach tych zajęć każdy student otrzymuje wiele cennych wskazówek pomocnych w dotarciu do piśmiennictwa potrzebnego do pracy magisterskiej, zarówno metodą tradycyjną, przy pomocy katalogu i bibliografii drukowanych, jak i przy wykorzystaniu źródeł komputerowych.

W ramach działalności dydaktycznej Biblioteki Głównej prowadzone są także szkolenia pracowników innych bibliotek szkół wyższych. Od wielu lat odbywają się w naszej Bibliotece studenckie praktyki zawodowe. W latach ubiegłych byli to studenci bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, a obecnie – z uwagi na wdrożone w naszej Bibliotece zaawansowane technologie informatyczne – są to również studenci informatyki Politechniki Poznańskiej. Na podstawie doświadczenia zdobytego w naszej placówce powstała praca magisterska pt. „Analiza kosztów utrzymania czasopism w wersji drukowanej i elektronicznej na przykładzie Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Poznaniu i bazy ADONIS”. Jej autorem jest Przemysław Magdziarski – absolwent Wydziału Neofilologii Uniwersytetu im A. Mickiewicza w Poznaniu. Od roku 2000 na szkolenia przyjeżdżają także bibliotekarze z Białorusi i Ukrainy, którzy zapoznają się z naszym elektronicznym systemem informacji i pracą w zintegrowanych systemach bibliotecznych.

Systematycznie prowadzony jest instruktaż indywidualny dla użytkowników terminali w Czytelni Naukowej, którym brak doświadczenia utrudnia śledzenie nieustannego rozwoju wiedzy.

Od roku 2000 Biblioteka we współpracy z Oddziałem Kształcenia Podyplomowego i Komisją Kształcenia Wielkopolskiej Izby Lekarskiej organizuje kursy podyplomowe z zakresu naukowej informacji medycznej, mające na celu doskonalenie metodyki przeszukiwania baz komputerowych oraz korzystania z elektronicznych źródeł informacji.

Piśmiennictwo:

1. B. Howorka: Normatywne uwarunkowania dydaktycznej funkcji biblioteki głównej szkoły wyższej. W: XVII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych „Dydaktyczne funkcje biblioteki głównej akademii medycznej z uwzględnieniem wykorzystania technik informatycznych”. Poznań, 3 – 5 VI 1998. Poznań: Wyd. Uczelniane AM im. K. Marcinkowskiego, 1998, 15 – 21.